

gumihattyúval úszik. Egy kopasz, görnyeteg tőzsdés a vízben. Az egészen a vízben van, szegény.

Egyébként csönd, forró csönd ...

-i.

1930. július 6., vasárnap, 8. old.

Érettségizett háztartási alkalmazottak

Nyári látogatás a cselédszerzőnél –
Az úriasszony állást kér, a szobalány
méltóságos asszony lesz ...

Most, amikor a parasztlányok mezei munkát végeznek, a szőlőkben kötöznek, másodszor kapálják a kukoricát, benézünk egy cselédszerzőhöz, hogy mit művelnek ebben a forró nyárban azok a leányok, akik már régen elszakadtak falujuktól, s legfőlebb álmukban hallanak pacsirtaszót, legfőlebb álmukban aratnak, szednek markot.

Körös-körül falócák futnak a falak mentén ebben a négyszögű helyiségben, s ezeken ülnek a helyre várakozó leányok, békésen egymás mellett, mint valami óvodában. Legtöbbnek nyírt a haja. Mind kalapot visel. Halkan beszélgetnek egymással.

A cselédszerző legalább olyan lélekismerettel, tapasztalattal, ötletességgel rendelkezik, mint némely színpadi szerző. (Ezért röviden csak szerzőnek nevezzük.)

Ezt mondja:

– Most a gazdák nyaralnak, sok helyütt föloszlatták a háztartást is. De azért naponta elhelyezek öt-hat leányt.

– Mikor legkeresettebbek a háztartási alkalmazottak?

– Tavasszal, márciusban – a könyvébe pillant. Az idén márciusban egyetlen napon negyvennyolc leányt helyeztem el.

– Külföldön is keresik őket?

– Sokat küldök Párizsba, Brüsszelbe, Konstantinápolyba. (A balkáni államokba azonban nem kapnak útlevelet.)

– Melyik megye szolgáltatja a háztartási alkalmazottak zömét?

– Ma Pest és Fejér megye. Békében Erdély.

– Hogy tükröződik itt a gazdasági válság?

– Lépten-nyomon érezzük. A gazdák elszegényedtek. Ahol azelőtt két-három lányt tartottak, most beérik eggyel is. Fáj a szívem, ha elgondolom, hány nagy úriház ment tönkre. Múltkor bejött hozzám egy úriasszony, aki annakelőtte három cselédet tartott, s állást keresett nálam. Maguk a leányok igényesebbek, könnyen fáradók, idegesek. A polgári családok leányai különösen a bélista idején mentek háztartási alkalmazottnak. Több érettségizett leányt is elszerződtettem. Igen sok hivatalnoknőt, varrónőt, és hímezőnőt is.

A szerző pompásan ismeri Budapestet: mintegy keresztmetszetben lát minden házat. Tudja, hol főznek olajjal, vajjal és zsírral, tudja, hogy itt vagy ott milyen a személyzeti szoba, mi az asszony követelménye vagy rigolyája.

– Ma már – folytatja – cselédszoba nélkül nem szegődik el leány. Majdnem mindenütt van is. De a modern építkezés meglehetősen szűkre szabta, úgyhogy némely helyütt az egyik cseléd félig-meddig a folyosón alszik, s a másik csak akkor tud kimenni a szobából, mikor az első már fölkel. Egyébként a leányok szívesen beletörődnek a szűkös viszonyokba, még a gazdáik szegénységét, nélkülözését is örömet megosztják, mindenhez hozzáidomulnak, csak jól bánjanak velük! Ez a legfontosabb.

– Mi a korhatár?

– Én egy hetvenkét éves szakácsnőt is elhelyeztem már. De ezek a régi, klasszikus szakácsnők, akik oly ízesen és remekül főznek, folyton mossák a kezüket, ragyogóan tiszták, már nem tudnak lépést tartani a mai korról. Ha két-háromféle ételt kell készíteniök, már kétségbeesnek. Még vidéken, nagyúri házaknál, földbirtokosoknál keresik őket. Akadnak közöttük olyan kövérek, hogy le se tudnak hajolni, s ülve főznek.

– Hát vannak-e csodagyermek-szakácsnők?

– Azok is vannak. A főzés művészete velük születik, ösztönös képesség ez. Néha magam is elcsodálkozom, mikor beállít hozzám egy tizenöt éves kislány, nyolcvan pengőt kér, kijelentve, hogy tökéletes szakácsnő. Aztán

mihelyt megfőzi az első ebédet, kiderül, hogy nem túlzott. A szakácsnő-zsenik százhusz, sőt százötven havibért is kapnak.

– Sok állásnélküli van?

– Némelyik bizony öt-hat hónapig is várja az állását.

– Mi az álmuk?

– Amerika és egy jó parti. A csinosabbak néha gazdagon mennek férjhez.

Méltóságos asszony lesz belőlük. De ezek, ha háztartási alkalmazottra van szükségük, többé nem jönnek be hozzám. Máshoz fordulnak ...

1930. július 30., szerda, 7. old.

Ahol a házasságokat kötik ...

Idillek az anyakönyvi hivatalban –
Húszezer házasság – Hetven éves
vőlegény, harminc éves menyasszony

A házasságok az égben köttetnek. De itt a földön bogozzák meg csomóját.

Egy hétköznapi elnézünk az anyakönyvi hivatalba, hogy milyen a „forgalom”.

A bérház kapubejáratánál dróttal borított táblákon, rajszögekkel kiegészítve lógnak a házasulandók nevei huszonegy napig. Addig óvást lehet emelni. A hivatalos iratok tapintatlanok. Mindig könyörtelenül feltüntetik a menyasszony és vőlegény korát.

Egy harmincnégy éves vőlegény elvesz egy huszonkilenc éves hajadont. Amott a vőlegény ötvenhat éves, a menyasszony huszonkilenc. Itt megfordítva: a vőlegény fiatal, harmincnégy éves, s a menyasszony negyvenhét